

Groeve Mommen te Vliermaal (B)

HET PROBLEEM VAN DE ZWARTE BOLLETJES

Iedereen die walems heeft verzameld uit de Zanden van Berg (Rupelien-Oligoceen) kent ze waarschijnlijk wel: de zwarte bolletjes. Het zijn kleine, ovale, soms iets puntige 'bolletjes', bestaande uit het materiaal Anatiet (med. A.W. Janssen). Meestal worden deze bolletjes los verzameld. Voornamelijk in het bovenste niveau van de Zanden van Berg.

In groeve Mommen te Vliermaal trof ik deze bolletjes herhaaldelijk aan in de doubletten van Glycymeris obovata obovata (Lamk). Een en ander leek erop te wijzen dat de bolletjes reeds waren gevormd in de kleppen Glycymeris obovata obovata (Lamk), mogelijk zelfs toen het dier nog leefde.

Om tot een wat beter inzicht te kunnen komen heb ik op 17 december 1977 het volgende experiment uitgevoerd: over een oppervlak van 1 meter in het vierkant werd de bovenste 20 centimeter van de Zanden van Berg verwijderd. Vervolgens heb ik het gehele sediment tot ongeveer 1 meter dieper laagsgewijs afgegraven, waarbij alle gapende en gesloten doubletten van Glycymeris obovata obovata (Lamk) terzijde werden gelegd. Het hele afgegraven pakket, ongeveer 1 kubieke meter, werd gezeefd door gaas met een maaswijdte van 0,5 mm.

Er kwamen uit dit pakket 14 doubletten van Glycymeris obovata obovata (Lamk) waarvan 8 iets gapend en 6 gesloten.

En nu voor wat betreft de bolletjes: de gezeefde kubieke meter sediment leverde er 6 op. Het sediment uit de gapende doubletten werd apart gezeefd en leverde in totaal 14 zwarte bolletjes op. Tenslotte werd ook de inhoud van de gesloten doubletten gezeefd. Het resultaat hiervan bestond uit 30-60 bolletjes per doublet waarbij het opviel dat als het aantal groot was, de bolletjes klein waren (ongeveer 1-2 mm) en dat de bolletjes groter waren bij een kleiner aantal (ongeveer 2-4 mm). Er werd dan ook fijn zand aangetroffen. Een van de doubletten was hermetisch afgesloten, en de inhoud bestond uit ongeveer 25 zwarte bolletjes en slechts heel weinig fijne klei.

Dit alles nu, geeft me toch sterk het vermoeden dat de bolletjes in de schelpen zijn gevormd toen de dieren nog leefden. Alleen rijst nu de vraag hoe dat mogelijk is, hoe de bolletjes zijn ontstaan, wat de oorzaak of de veroorzaker is en of het ook bij andere (evt. recente) Glycymeridae voorkomt.

Een heleboel vragen, nog zonder antwoord.

Wie kan het mysterie verder helpen oplossen?

Freddy van Nieulande
Scheldepoortstraat 56
4339 BN Nieuw en St. Joosland
Middelburg

WTKG-KURSUS

In de vorige Afzettingen lieten we weten dat geïnteresseerden zich kunnen opgeven voor de eerste van een serie WTKG-kursussen. Het onderwerp: Het gebruik van geologische kaarten.

Hoewel er al enkele opgaven binnen zijn, zouden we graag nog wat meer belangstellenden op deze eerste cursus willen zien verschijnen. Geef u daarom nog snel even op via de redactie van Afzettingen (telefoon 030-948568). Daar kunt u ook terecht voor meer inlichtingen.